

Colectarea TVA | Principala problema a autoritaților, care ar putea fi rezolvata cu ajutorul inițiativelor de digitalizare

În cursul săptămânii trecute, Comisia Europeană a publicat raportul privind deficitul de încasare a TVA (VAT Gap) înregistrat în anul 2019. Vestea buna este ca, la nivelul Uniunii Europene (UE), gradul de colectare a crescut din nou, iar statele membre au pierdut cu aproximativ 7 miliarde de euro mai puțin față de anul precedent. Cu toate acestea, dacă ne uităm la valoarea absolută a sumei pe care administrațiile fiscale nu reușesc să o încaseze din TVA, pierderile sunt în continuare semnificative - 134 miliarde de euro.

Comisia Europeană evidențiază impactul negativ generat de pierderile din veniturile din TVA care s-au ridicat la 4.000 de euro pe secundă în cursul anului 2019 și explică amploarea acestora. Aceste sume pe care statele membre nu reușesc să le încaseze ar fi putut fi folosite pentru construirea a 250 de spitale sau a 2.500 km de autostrăzi. Previziunile pentru următorii ani nu sunt foarte optimiste, dacă ne uităm la ultimele date publicate, conform cărora statele membre UE vor reuși să elimine deficitul de colectare a TVA în aproximativ 13 ani.

„Acestea sunt pierderi inacceptabile pentru bugetele naționale și înseamnă că cetățenii de rând și întreprinderile trebuie să compenseze deficitul prin alte impozite pentru a plăti pentru servicii publice vitale. Trebuie să depunem eforturi comune pentru a combate fraudă în materie de TVA, o infracțiune gravă care afectează buzunarele consumatorilor, ne subminează sistemele de protecție socială și epuizează trezoreriile guvernamentale.”, a declarat comisarul pentru economie, Paolo Gentiloni.

Cele mai mari progrese în lupta cu deficitul de încasare a TVA au fost făcute de Croația (1%), Suedia (1,4%) și Cipru (2,7%). La polul opus, se află România (34,9 %), Grecia (25,8%) și Malta (23,5%) care înregistrează cele mai mari dificultăți în colectarea TVA.

Astfel, constatăm că România este în urma atunci când vorbim de colectarea TVA și în anul 2019, când bugetul de stat a pierdut aproape 7.4 milioane de euro, adică aproape o treime din valoarea totală a TVA pe care statul român ar fi trebuit să o colecteze și cu 2,3% mai mult față de anul 2018. S-a dovedit că măsurile adoptate de autoritățile române în ultimii ani, precum reducerea cotei de TVA pentru mai multe tipuri de servicii în domeniul HORECA (în cursul anului 2018) sau introducerea sistemului de plată defalcată a TVA, nu a avut efectele scontate. Amânarea implementării unor măsuri din sfera digitalizării administrației fiscale contribuie inevitabil la întârzierea progreselor în lupta cu deficitul de TVA.

„Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR), care a fost aprobat de consiliul UE și care conține un program de reforme fiscale ce urmează să fie implementate până în anul 2026, include printre obiectivele principale și reducerea deficitului de colectare a TVA cu 5 puncte procentuale (până la jumătatea

anului 2026). Autoritățile au în plan creșterea capacității Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) de colectare a veniturilor la bugetul de stat prin îmbunătățirea capacității de valorificare a datelor/ informațiilor, furnizarea de noi servicii digitale către contribuabili și transformarea digitală a finanțelor publice. Pe de altă parte, având în vedere rezultatele slabe înregistrate de România an de an, precum și întârzierile inerente care apar în implementarea oricărei noi măsuri, poate ca ar fi bine ca termenele propuse pentru realizarea unor astfel de inițiative să fie mai strânse, și nu sub forma unui plan întins pe 5 ani.”, a menționat **Bianca Vlad**, *Tax Partner, Mazars România*.

Așa cum ne demonstrează an de an experiența altor state membre care reușesc să diminueze considerabil deficitul de încasare a TVA, digitalizarea extensivă a administrației fiscale atât în ceea ce privește raportarea, cât și cu privire la modalitățile de control fiscal este una dintre cele mai bune practici, cu efecte certe. Autoritățile din România încep să înțeleagă această nevoie stringentă, dacă urmărim ultimele măsuri adoptate – ne referim aici la implementarea SAF-T (Fișierul Standard de Audit pentru Taxe), care devine obligatoriu începând cu 1 ianuarie 2022 pentru marii contribuabili și la introducerea sistemului de facturare electronică RO e-factura (pentru moment operațional între companii și autoritățile publice, dar care cel mai probabil va deveni instrumentul exclusiv de facturare începând cu anul 2023, conform declarațiilor Ministerului de Finanțe). „Cu toate acestea, efectele celor două măsuri se vor observa în anii următori – estimăm ca impactul SAF-T va putea fi analizat pe deplin abia începând cu anul 2025, când raportarea va deveni obligatorie pentru toate categoriile de contribuabili. Considerăm ca prima fază a implementării nu va avea un impact semnificativ asupra gradului de colectare a TVA, întrucât este cert că evaziunea fiscală în materia TVA se regăsește preponderent în rândul contribuabililor mici și nu în rândul contribuabililor mari. În ceea ce privește facturarea electronică, rezultatele vor depinde de data la care măsura va fi implementată cu caracter obligatoriu.”, a menționat **Alexandru Stanciu**, *Senior Tax Manager, Mazars România*.

În luna martie a anului curent, conectarea caselor de marcat electronice la ANAF a devenit operațională, ceea ce va permite autorităților fiscale să aibă un control mai mare asupra tranzacțiilor desfășurate de comercianți, întrucât vor avea acces în timp real la acestea.

Totodată, pentru a îmbunătăți colectarea TVA, autoritățile fiscale române trebuie să adopte măsuri ferme cu o implementare rapidă pentru toate categoriile de contribuabili. Adoptarea raportării SAF-T și a facturării electronice reprezintă măsuri utile care pot îmbunătăți considerabil gradul de colectare a TVA la bugetul de stat, însă considerăm ca implementarea lentă a acestora în funcție de diferențele categoriei de contribuabili poate încetini îndeplinirea obiectivului scontat.

„Astfel, aceste măsuri vor trebui dublate prin actualizarea modului în care funcționează controalele fiscale. Misiunea ANAF în următorii ani va fi să regândească acțiunile de control, astfel încât să valorifice cât mai eficient informațiile transmise de contribuabili (prin intermediul SAF-T sau a datelor transmise de casele de marcat electronice). De asemenea, autoritățile fiscale vor trebui să-și concentreze resursele în domeniile de activitate care sunt cele mai expuse riscului de evaziune fiscală.”, a menționat **Miruna Cîrstea**, *Tax Assistant Manager, Mazars România*.

Specialiștii Mazars vor urmări în continuare demersurile autorităților în vederea digitalizării ANAF, precum și efectele pe care acestea le vor avea asupra veniturilor bugetului de stat. În același timp, mediul de afaceri trebuie să aibă în vedere că unele măsuri ar putea să genereze costuri suplimentare pe termen scurt la nivelul companiilor, în special cu adaptarea sistemelor informatice.